

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

1. Поняття зобов'язання. Відмінність зобов'язань від інших видів цивільних правовідносин.
2. Елементи зобов'язання.
3. Підстави виникнення зобов'язань.
4. Види зобов'язань.
5. Сторони у зобов'язанні. Заміна кредитора, боржника у зобов'язанні.

Нормативні акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України: Закон України, 16 січня 2004 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356
3. Сімейний кодекс України: від 10 січня 2002 року. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. Ст. 135.
4. Про заставу: Закон України від 02 жовтня 1992 року № 2654-XI. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 47. Ст. 642.
4. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5. Офіційний вісник України. 2012. № 17. ст. 632.

Література

1. Богданець А.В. Об'єкт зобов'язання як теоретико-правова категорія. *Київський часопис права*. 2021. № 2. С. 72-77.
2. Боднар Т. В. Договірні зобов'язання в цивільному праві : навч. посібник. / Т. В. Боднар – Київ : Юстиніан, 2007. – 280 с.
3. Вінник О. М. Правове забезпечення цифрової економіки та електронного бізнесу. Монографія. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2018. 212 с.
4. Голубева Н.Ю. Зобов'язання у цивільному праві України: методологічні засади правового регулювання: монографія. О.: Фенікс, 2013. 642 с.
5. Горецька Х.В., Фіцик С.О. Особливості зобов'язання як цивільно-правової категорії реципованої з Римського приватного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 91-93.
6. Ківалова Т.С. Поняття та система зобов'язань у цивільному праві України. <http://www.apdp.in.ua/v38/05.pdf>
7. Кот О. О. Перехід прав кредиторів: Історія. Теорія. Законодавство. – Київ : Юрінком Інтер, 2002. – 160 с.
8. Кузьмич О. Правові аспекти участі третіх осіб у виконанні обов'язку замість боржника у власному інтересі (частина 3 статті 528 Цивільного кодексу України). *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С.44-47.
9. Михалюк О.В. Правове регулювання виконання зобов'язання третьою особою. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 64. С.426-352.
10. Пленюк М.Д. Про деякі напрями удосконалення загальних положень про зобов'язання у Цивільному кодексі України. *Науково-інформаційний вісник ПРАВО*. 2016. № 1 (13). С. 169-175.
11. Пономарьова Т. Особливості визначення моменту виникнення договірних зобов'язань у цивільному праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С.40-43.
12. Ромась Марія. Поняття та ознаки цивільних зобов'язань за участю держави Україна. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 1. С. 21-26.

- 13.Свистун Л.Я. Суб'єкти зобов'язань за законодавством України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С.205-212.
- 14.Слома В.М. Елементи цивільно-правового зобов'язання. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 2(10). С.79-82.
- 15.Слома В.М. Поняття зобов'язання у цивільному праві. *Юридичний вісник*. 2016. № 1(38). С.123-128.
- 16.Слома В. М. Цивільно-правові зобов'язання з множинністю суб'єктів: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 384 с.

Завдання 1.

З'ясуйте, які з наведених нижче вимог можуть бути предметом договору цесії:

- а) про вибір предмета виконання в альтернативному зобов'язанні;
- б) про визнання права власності;
- в) про відшкодування шкоди, завданої здоров'ю особи;
- г) про сплату аліментів;
- д) про оплату товару за договором поставки;
- е) про витребування майна з чужого незаконного володіння.

Задача 1.

Прокурор САП звернувся до суду з позовом про визнання необґрунтованими активів відповідачів, які обіймали керівні посади в органах Державної податкової служби України, у вигляді житлового будинку і земельної ділянки та стягнення їх у дохід держави. Вищий антикорупційний суд, рішення якого залишила без змін Апеляційна палата ВАКС, задовольнив позов прокурора і стягнув солідарно з відповідачів у дохід держави вартість необґрунтованих активів.

Що таке множинність осіб на стороні боржника? Які підстави виникнення часткового і солідарного зобов'язання? Проаналізуйте рішення суду.

Задача 2.

ТзОВ «Софія» (поручитель) та ПАТ Комерційний банк «Приватбанк» (кредитор) уклали договір поруки, за умовами якого ТзОВ «Софія» поручається перед Банком за виконання ТзОВ «Агар» (боржником) своїх зобов'язань за кредитним договором. Сума боргу за кредитним договором складає 700000 грн. Поручителем було сплачено кредитору грошові кошти у розмірі 500000 грн.

ТзОВ «Софія» звернулося до суду з позовом до ПАТ Комерційний банк «Приватбанк» про присудження до виконання Банком обов'язку в натурі, а саме передати Товариству оригінали кредитного договору та усіх інших документів, що підтверджують перехід до ТзОВ «Софія» права вимоги до ТзОВ «Агар» за вказаним кредитним договором на підставі договору поруки. Чи підлягає позов задоволенню?

Задача 3.

ПАТ "АПК-Інвест" звернулося з позовом до ПП "Дефенс" та ТзОВ «Кераз» про визнання недійсним укладеного між відповідачами договору про відступлення права вимоги від 09.07.2020 р. Позовні

вимоги обґрунтовані невідповідністю спірного договору вимогам ч. 3 ст. 203 Цивільного кодексу України, оскільки за його умовами ТЗОВ «Кераз» відступлено право вимоги боргу за укладеним між ПАТ "АПК-Інвест" та ПП "Дефенс" договором поставки, яким не передбачено передачу зобов'язань третім особам. Чи підлягає позов задоволенню?

Задача 4.

У листопаді 2021 року ТОВ «ФК «Кантрі» звернулося до суду з позовом до АТ «Ресурс» про визнання договору про відступлення права вимоги недійсним та застосування наслідків недійсності правочину. Позивач мотивував позов тим, що за договором про відступлення права вимоги АТ «Ресурс» відступило право вимоги ТОВ «ФК «Кантрі» за зобов'язанням, яке припинилося (внаслідок його виконання) на момент укладення договору, що суперечить положенням статті 514 Цивільного кодексу України та є підставою для визнання такого договору недійсним з огляду на приписи статті 215 цього Кодексу. Чи підлягає позов задоволенню?

Задача 5.

У березні 2023 року Козак О.М. надав позику в розмірі 2 000 000 грн Квітковій О.Д. строком на 12 місяців під 12% річних. У листопаді 2023 року Квіткова О.Д. надіслала Козаку О.М. листа про те, що зобов'язання за договором передано ТОВ «Бета-Фінанс» «у зв'язку з реструктуризацією бізнесу».

У січні 2024 року, коли настав строк повернення першого платежу, ТОВ «Бета-Фінанс» не здійснило повернення коштів. Після неодноразових звернень Козак О.М. подав позов до суду. Хто виступає кредитором і боржником у даному зобов'язанні? Чи були підстави для заміни боржника у зобов'язанні? Вирішіть спір.